

In het voetspoor van Jezus

Fons Joosten
28-05-2006

Zijn we de Blijde Boodschap van Jezus kwijtgeraakt?
Gebeurtenissen worden geschiedenis
Het Koninkrijk van God
Tegenstellingen
Een scala aan verwachtingen betreffende Gods Koninkrijk
God heeft iedereen uitgenodigd in Zijn Koninkrijk
Het Koninkrijk van God is gekomen voor heel de schepping
Tot eer van God.
“Uw Koninkrijk kome”
De Tien Geboden
God is liefde
“Hebben” en “zijn”
Jezus in Zijn tijd
Gods agenda
Religie of relatie?
Praktische geweldloosheid (Matheus 5:38-42)
Wat verwacht u van God?
De taak van de Kerk

Lezen: Matheus 5: 38-42

NBV “Jullie hebben gehoord dat er gezegd werd: Een oog voor een oog en een tand voor een tand. Ik zeg jullie je niet te verzetten tegen wie kwaad doet. Maar wie je op de rechterwang slaat, keer hem ook de linkerwang toe. Als iemand een proces tegen je wil voeren, en je onderkleed van je wil afnemen, sta hem dan ook je bovenkleed af. En als iemand je dwingt één mijl met hem mee te gaan, loop der dan twee met hem op. Jullie hebben gehoord dat er gezegd is: Je moet je naaste liefhebben en je vijand haten. Ik zeg jullie: Heb je vijanden lief, en bid voor wie jullie vervolgen.”

Zijn we de Blijde Boodschap van Jezus kwijtgeraakt?

Wie vandaag rondkijkt in het kerkelijk landschap, kan zich bijna niet onttrekken aan de indruk dat veel geloofsgemeenschappen functioneren op basis van bepaalde systemen. Er is in de loop van 2000 jaar Christendom zoveel gebeurd, er zijn zoveel studies geschreven, zoveel preken gehoord, er is politiek bedreven, ruzie en oorlog gemaakt, afgesplitst, afgescheiden... Hoe houd je als christen alle meningen, visies, exegeses, filosofieën, theorieën, theologieën en dogma's nog uit elkaar? Je ontkomt dan ook bijna niet aan de huisregels, die het geestelijk gebeuren keurig kanaliseren.

Het is merkwaardig gesteld met de mens. Als de Kerk een commercieel bedrijf zou zijn geweest, dan was ze eeuwen geleden al failliet verklaard. Maar de mens is ongeneeslijk religieus, zoekt vroeg of laat toch naar antwoorden op de grote levensvragen.

Wie of wat of waar we ook zijn: iedereen merkt ergens in zijn of haar leven dat er zoiets is als een grote aantrekkingskracht, die ons vanuit het onzienlijke

aanspreekt (letsisme). Die kracht doet ons vragen naar de zin van dit leven op aarde, dat vaak zo pijnlijk is.

De verschillende antwoorden op die moeilijke vragen clusteren bij elkaar in kerkgebouwen, in geloofsgemeenschappen. En om zich te beschermen tegen andere visies zijn er huisregels gemaakt. Wie bij zo'n kerk of gemeente wil binnenkomen moet zich aan de regels houden: zó zijn onze manieren. Dat heeft wel als negatief gevolg dat elk van die clubs zichzelf isoleert van anderen.

In onze tijd lijkt er een nieuwe, frisse wind te gaan waaien. Want velen gaan zich zo langzamerhand afvragen: is dit het, wat Jezus van Nazareth is komen brengen?

Onze jeugd heeft daar zo haar eigen antwoord op, en distantieert zich massaal van heel het kerkelijk gebeuren zodra het niet meer vanuit school als een 'moeten' wordt gedirigeerd. Iedere pastor of dominee telt regelmatig met angst in het hart het immer afnemende getal zijner schapen.

Maar op de vraag "Hoe moet het nu verder?" komt alsmaar geen duidelijk antwoord. En zo sukkelen we maar door...

Maar moet dat nou zo? De scherpe kantjes van de verschillen tussen Kerken, het elkaar uitsluiten, blijkt maar al te vaak te gaan over details in de uitleg van het Woord van God, of over sinds mensenheugenis gevestigde tradities. Maar nu en dan hoor je een geluid van iemand, die zich hardop afvraagt: "Zouden we niet eens terug moeten naar de tijd van Jezus, om daar van Hem opnieuw te horen wat Hij nou eigenlijk wilde...?"

Misschien ben ik zo'n stem. Ik ben gaan graven in het stof der eeuwen, op zoek naar de kern van Kerkzijn. En wat ik heb gevonden is iets heel eenvoudigs; grote zaken zijn vaak in principe heel simpel.

Ik heb deze gedachte gekregen:

"Als je het belijdenis "**Jezus Christus is onze Heer en Verlosser**" centraal zet in hoofd en hart, persoonlijk, en als Kerken, dan heb je een kern van het geloof te pakken waar iedere christen toch wel "amen" op moet kunnen zeggen. Dan heb je de basis waarop alle Christenen weer één kunnen zijn."

Veel mensen denken abusievelijk dat het hier gaat over "eenheid in de leer". Nee, ik heb het over "eenheid in ons aller Heer". En over de vrijheid voor iedereen om Hem op eigen wijze als Heer te eren.

Er is maar één weg naar God de Vader: via Jezus Christus. Hij pleit voor ons bij de Vader.

Maar wellicht zijn er evenveel wegen naar Jezus als er mensen zijn op aarde...

Jezus gaat met ieder van ons een eigen weg. Dat is niet te vatten in een systeem of in een methode. Dat moet je als leider van een geloofsgemeenschap ook niet willen, want waar de Geest des Heren is, daar is vrijheid...!

Het kruis van Jezus, waar we allemaal ergens in ons leven bij uitkomen, stond op een heuvel. En een heuvel kun je van alle kanten beklimmen.

Wordt het dan, na 2000 jaar Christendom, niet eens tijd dat de vele verschillende Kerken en kerkjes een dikke streep zetten onder hun

geschiedenis van twist en afgunst, van haat en nijd, van frustraties en afhaken en anti-getuigenis? Om elkaar 70 maal 7 keer vergeving te geven en te ontvangen? Dat is toch wat ons te doen staat als we serieus willen treden in het voetspoor van Jezus?

Het is tijd om elkaar genadig te zijn, om elkaars oude rekeningen eindelijk te verscheuren, anders kunnen we elkaars hart nooit vinden.

Alleen op die manier hervinden wij de vreugde van Gods heil en van Zijn Blijde Boodschap. Dat zal ons zijn tot zegen, dat zal zijn tot zegen voor alle mensen.

Daarom voel ik veel voor die gedachte om eens terug te gaan naar de tijd van Jezus. Om als het ware te gaan staan tussen Zijn toehoorders. Om te horen wat zij hoorden.

Zeker als je een paar eeuwen de ontwikkeling van de Kerk hebt gevolgd, dan is het een goede zaak om ook eens even stil te staan, en om te kijken in de tijd. Om de boodschap van de Kerk op een bepaald moment in de geschiedenis eens eerlijk te vergelijken met de bedoeling, die Jezus had toen Hij Zijn boodschap bracht aan Joden in het Palestina van de 1ste eeuw.

En zo'n overweging moet zeker worden ondernomen vanuit de situatie van de Kerk(en) van vandaag.

Gebeurtenissen worden geschiedenis

En geschiedenis wordt legende, de verhalen van "vroeger" verdampen in het verleden. Wereldschokkende gebeurtenissen, die eens grote beschavingen deden ontstaan of verdwijnen, zijn nu een marge in de zijlijn van onze geschiedenis.

En zo is ook de radicale boodschap van Jezus voor zeer velen vandaag niet meer dan een mythe, een vaag verhaal. Voor zeer velen is de Kerk in het Postmoderne tijdperk een dorre plaats, een niet uitgekomen verwachting, die er maar niet in slaagt de mens een antwoord te geven op zijn grote levensvragen.

Het Koninkrijk van God

De boodschap van Jezus, die mens en maatschappij in Zijn tijd op z'n kop zette, was deze: **"Het Koninkrijk van God, waarin Zijn shalom is doorgebroken, is nu beschikbaar voor iedereen door Mij."**

Maar die boodschap van Jezus is in de loop van de tijd onder invloed van opvolgende culturen en gebeurtenissen in een ander licht komen te staan.

We kunnen er alleen achter komen wat Zijn leer werkelijk betekende als we Jezus weten te plaatsen in de 1ste eeuw in Palestina, als wij zelf als het ware gaan staan tussen Zijn tijdgenoten. Als we zelf gaan zitten in het gras van die berg, waar Jezus spreekt. Tussen al die anderen die luisteren naar Zijn uitleg van de leefregels van God.

Als dan langzaam duidelijk gaat worden wat Jezus bedoelde, dan kunnen we ons ook de volgende vraag stellen:

"En wat betekent Zijn boodschap voor ons, vandaag?"

Tegenstellingen

Geen enkele mededeling kon de Joden in de 1ste eeuw zo schokken als de proclamatie dat het Koninkrijk van God eindelijk binnen handbereik was gekomen. Die aankondiging wekte de woede van de leiders en van de heersende bovenlaag van de samenleving, maar vervulde de lagere klassen met hoop en verwachting.

De vele aanvaringen, die Jezus had met de Farizeeën, waren een direct gevolg van Zijn indringende en onweerstaanbare presentatie van het Koninkrijk van God. Jezus had het lef om te verklaren dat Zijn alternatieve politieke, sociale en godsdienstige visie de ware agenda van God was.

Daarmee zette Hij een vraagteken bij de uitleg van de religieuze leiders betreffende de Torah en de geschiedenis van het Joodse volk.

Die zagen een Koninkrijk van God alleen als een middel om de Romeinen het land uit te werken, waardoor vooral hun eigen macht zou worden bevestigd en vergroot.

Maar met Zijn visie, en door Zijn discussies met die leiders stelde Jezus niet alleen hun verwachtingen, maar ook hun invloedrijke positie ter discussie.

Een scala aan verwachtingen betreffende Gods Koninkrijk

Volgens de Schriften zou de komst van Gods Koninkrijk worden aangekondigd door drie gebeurtenissen:

1. Een volledige terugkeer van alle Joden uit hun ballingschap;
2. De herbouw van de Tempel in Jeruzalem;
3. De ondergang van alle vijanden van Israel. En in de 1ste eeuw waren dat de Romeinen.

Als dat zou zijn gerealiseerd, dan zou er kunnen worden gewerkt aan het herstel van hun religieuze, sociale en politieke onafhankelijkheid. En als iedereen dan volgens de Wet zou leven, dan zou het Koninkrijk van God op aarde gevestigd zijn.

Maar niemand wist HOE dit stappenplan zou moeten worden uitgevoerd.

Er waren in Jezus' tijd 3 groepen mensen met hun eigen ideeën daarover:

- **De Zeloten** wilden een bloedige revolutie. Zij waren de rebellen, die iedere romein in Palestina graag aan hun zwaard wilden rijgen.
- Voor **koning Herodes en de leidende priesters** was dit onzinnig. In hun ogen was een gewapende opstand de meest zekere manier om zelfmoord te plegen.
Zij zagen alleen een werkbaar weerwoord aan de romeinse bezetters door middel van overleg en compromissen. De romeinen en hun machtige legers waren er nu eenmaal; je kon je dus maar het best bij die realiteit neerleggen.
- Voor **de Essenen** waren deze beide opties onbruikbaar. Een opstand was onmogelijk, maar samenwerken met de romeinen konden ze evenmin. Daarom trokken zij zich terug in de wildernis, waar ze groepen leefden en mediteerden. Zij verwachtten een "Dag des Heren", de komst van God, om Zelf Zijn Koninkrijk te vestigen.

Een bekende groep Essenen is die van het woestijnfort Massada, dat pas in het jaar 73, drie jaar na de val van Jeruzalem, door de Romeinen kon worden veroverd omdat de bewoners allemaal zelfmoord hadden gepleegd..

God heeft iedereen uitgenodigd in Zijn Koninkrijk

Maar als Jezus dan opstaat, en verkondigt dat het Koninkrijk van God in Hem NU gekomen is, dan staan ze allemaal op hun achterste benen: de Zeloten, de Essenen en de machthebbers.

Het meest schokkende in Jezus' leer was nog dat Zijn versie van het Koninkrijk niet alleen voor de Joden was, maar voor **ALLE** mensen. Jezus leerde dat God niet de God is van een enkel volk of stam. Hij is de Schepper van ieder mens.

Hij is niet de Vriend van de Joden en de Bestraffer van de heidenen. En dat Gods plan tot redding van de mens zich uitstrekt naar ALLE mensen van ALLE tijden, dát hadden ze makkelijk kunnen weten, die Schriftgeleerden en religieuze leiders in Jezus' dagen. Want al bij de roeping van Abram kondigt God dat aan: "**Alle volkeren** op aarde zullen gezegend zijn door jou" (Genesis 12:3).

Jezus laat zien dat God liefde is. Dat Hij de God is van heel de hemel en van heel de aarde.

- Zijn Koninkrijk is open voor iedereen, zonder grenzen of beperkingen.
- Daar wordt iedereen geaccepteerd zoals hij of zij is.
- Daar is vergeving, en een schone lei om verder te kunnen in het leven.

Jezus is aan het kruis gegaan om dát voor ons mogelijk te maken.

Alle muren, grenzen en scheidingen, die kleingeestig denkende priesters en leiders van het volk zo zorgvuldig hadden opgebouwd, gooide Hij omver.

Eén van de traditionele voorwaarden voor de komst van Gods Koninkrijk was de terugkeer uit ballingschap van alle Joden. Bij Jezus krijgt de uitwerking van dit woord een iets andere, een alweer veel bredere betekenis: ballingschap is ook te vinden in alle vormen van afwijzing, in vereenzaming 12 hoog in je flatje, in het verwaarlozen van jeugd en van ouderen, in het ophokken van christenen in zoveel elkaar negerende geloofsgemeenschappen...

Maar bij Jezus krijgt iedereen de kans om uit elke vorm van ballingschap en verachting terug te keren naar zijn/haar Schepper, ongeacht taal, cultuur, religie of status.

Het Koninkrijk van God is gekomen voor heel de schepping

Maar dat was geen Blijde Boodschap voor de "happy few" van de heersende klasse in Jezus' tijd. Wel voor de massa kanslozen aan de onderkant van de samenleving. Want zij hoorden iets nieuws, een onvoorstelbaar bericht. Hun leiders hadden alleen maar minachting voor hen, maar nu hoorden zij een heel ander geluid:

"God houdt van jou zoals je bent. Maar Hij houdt teveel van jou om het daarbij te laten."

Deze mensen overtraden de Wet dagelijks. Er waren in de loop van de tijd 613 wetten toegevoegd aan de Tien Geboden, en daardoor was het nagenoeg onmogelijk om zonder overtredingen de dag door te komen. Een simpel voorbeeld: Op de Sabbat mocht je niet werken, dus ook niets dragen. Want dat is werk. Maar als er een speld in je bovenkleed stak, dan “droeg” je dus iets, en was je in overtreding.

Maar zo kon je wel naar de tempel blijven lopen met je offers...

Jezus keert die kleingeestige manier van denken ondersteboven: “De wet is er voor de mens, en niet de mens voor de wet.” Zo’n tekst zouden ze boven de deur van de Tweede Kamer moeten ophangen.

Jezus haat de zonde, maar de zondáár heeft Hij lief.

God heeft een geweldig plan voor jouw en voor mijn leven, voor iedereen. Het is geen toeval dat jij nu leeft, in deze tijd. Jouw Schepper heeft jou gewild, en je geplaatst in deze stad met een bedoeling.

En omdat God jou wel ziet zitten, ondanks je lek of gebrek, daarom is er hoop, en toekomst, voor jou, voor mij, voor iedereen.

Tot eer van God

Dat Goede Nieuws over Gods Koninkrijk zou de kern moeten zijn en blijven van alle mensen, die in Jezus hun geloof en vertrouwen belijden. “Jezus Christus is onze Heer en Verlosser.”

Dat zou de kern moeten zijn en blijven van alle Kerken en van alle kerkelijke activiteiten. Niet om eer en waardering van mensen na te jagen, zeker niet om macht en rijkdom te verwerven, maar tot meerdere eer en glorie van God. Die immers door hen, die in Hem geloven, het onmogelijke mogelijk maakt.

“Deze tekenen zullen de gelovigen volgen...” (Marcus 16:17-18).

Jezus’ parabel over de hulpvaardige Samaritaan was ook zo’n krachtige uitleg over Gods Koninkrijk voor allen. Daarmee doorbrak Jezus al die bekrompen vooroordelen en enge grenzen van Zijn tijd. De impact van die boodschap voor Zijn tijdgenoten kunnen wij nauwelijks overschatten, maar het moet heel heftig zijn geweest. Dat buitenstaanders en vreemden, zelfs Samaritanen, konden worden toegelaten in het Koninkrijk van God, dat was voor de joodse religieuze leiders onvoorstelbaar en onverteerbaar.

“Uw Koninkrijk kome”

Het was, en is nog steeds, de bedoeling van Jezus om **alle** mensen te maken tot inwoners van Gods Koninkrijk van vrede op aarde. Maar ergens in de kerkgeschiedenis is dat veranderd in het streven van de gelovigen om voor zichzelf een plaats in de hemel te verdienen. “Doe zoals wij in onze kerk, dan komt het wel goed met jou...” Een goede manier om tot Jezus te komen en God te dienen hebben we gemaakt tot de **enige** weg...

- **En zo zijn we gaan geloven in onze manieren en methoden om in de hemel te komen, maar we missen het geloof dat de hemel brengt op aarde.**
- **Wij streven naar het veilig stellen van onze plaats in Gods Koninkrijk in de hemel, maar vergeten dat wij vertegenwoordigers van dat Koninkrijk zouden moeten zijn hier op aarde.**

We bidden het zo vaak, en even zo vaak gedachteloos: “Uw Koninkrijk kome, zowel in de hemel als ook op de aarde.” (Matheus 6:10)
 Wordt eens wakker, wordt je eens bewust van wat je daar zegt... en waar je mee bezig bent...

- Dat streven naar eigen zaligmaking maakte de Kruistochten mogelijk, waarin het een eer was om te sterven voor God en Zijn zaak. “God wil het”, zo was de leuze. Maar God had niets gezegd... Want met wapengeweld of met een “jihad” (heilige oorlog) vestigt Hij Zijn Koninkrijk zeker niet.
- Zo’n soort geloof biedt maar weinig troost, weinig hoop om mee te kunnen leven...
- En dat geloof lijkt al helemaal niet meer op de bedoeling, die Jezus had met Zijn prediking van Gods Koninkrijk. Dit is zeker niet het voetspoor van Jezus...

Dat streven naar eigen zaligmaking werd en wordt bij voorkeur uitgedrukt door het doen van goede werken. Daar is op zichzelf niets mis mee; goede werken volgen op geloof als goede vruchten aan een gezonde boom. Maar er is iets in ons denken binnen geslopen dat ertoe heeft geleid dat de vrucht van het geloof is gekomen in plaats van dat geloof... Dan maak je naastenliefde en goede werken onbewust tot voorwaarde om voor jezelf een plaats in de hemel te “verdienen”. Hoe meer goede werken, des te hoger in de hemel. Tegelijk weet je niet zeker of je “er al bent”, dus ga je maar door...

Dat lijkt op iemand, die in een gevangenis zit, en met zijn bestek probeert onder de muur door te graven, terwijl de deur van zijn cel al jaren open staat. Zo maak je het voor jezelf moeilijk. Dan leg je jezelf meer lasten op dat God je te dragen geeft. Want dan ga je voorbij aan het feit dat de hemel niet verdiend kan worden.

Als dat waar zou zijn, dan had Jezus niet hoeven te komen om onze gebroken relatie met God weer te herstellen. Maar het is juist door Zijn leven en sterven dat wij de hemel krijgen: als genade. Het enige, dat Jezus vraagt, is dat wij Zijn offer en Zijn verlossing aannemen. Ons “Ja” en “Amen”. Maar voor veel mensen is zelfs zo iets eenvoudigs kennelijk toch nog te moeilijk. En ze blijven zoeken naar allerlei wegen om dat kruis op Golgotha te ontwijken.

Het meest recente voorbeeld in een lange reeks van ook al 2000 jaar (Gnostiek) is de Da Vinci-code.

Het Evangelie:	Het kennen van God.
Gnostiek:	Kennis over God.

De Tien Geboden

Geloof gaat niet op de eerste plaats over de plaats waar wij na dit aardse leven zullen vertoeven. Het Evangelie is niet in de eerste plaats een routebeschrijving om mij in de hemel te krijgen. Dat is in feite een heel egoïstische manier van denken.

Geloof is op de eerste plaats geloof in God.

En waartoe zijn wij op aarde? Wij zijn op aarde om God te dienen, om God groot te maken, te eren en te danken. Daarin ligt de onuitputtelijke bron van ons geluk, zowel voor onze tijd hier op aarde als voor de eeuwigheid.

**Veel mensen zeggen: “Ik geloof niet in God.”
Dan kun jij reageren met: “Maar God gelooft wél in jou!”**

De Tien Geboden zijn vaak gebruikt als een manier om mensen in een bepaald gareel te duwen. Mensen buiten de Kerk ontlennen daaraan de veel gehoorde menig dat je in de Kerk “niks mag”: “Gij zult niet dit... gij zult niet dat...”

Dat klinkt voor velen nogal negatief. Maar in feite beperkt juist het positieve gebod onze vrijheid. Vergelijk het maar met een verkeersbord: “Verboden deze straat in te rijden.” “Verboden te parkeren.” Dat positieve gebod laat een mens geen keus.

Maar het “negatieve” gebod geeft ons juist speelruimte, en keuzes:

- “Gij zult niet stelen” laat alle ruimte om op heel veel andere, eerlijke manieren je inkomen en je brood te verdienen.
- “Gij zult niet doden” laat alle ruimte om op een meer constructieve manier met mensen om te gaan.

De Tien Geboden zijn nooit bedoeld als een lijst van voorwaarden om in aanmerking te kunnen komen voor een zegen van God.

Veeleer zegt God hier tegen het Joodse volk, en tegen ons:

“Ik hou van jullie, en dat heb Ik ook laten zien. Ik heb jullie uit Egypte geleid, dwars door de zee, dwars door de woestijn. Heb daarom ook nu vertrouwen in Mij.

Houd je aan deze geboden, want daardoor laat je aan de wereld zien wie en hoe Ik ben: een God van liefde en genade, en niet een God van wraak en macht!

Ik sta aan jullie kant, Ik bevrijd uit slavernij.

Houd Mij in ere, steel niet, dood niet, bega geen overspel. Want daardoor komen verwoestende krachten vrij die jou, je familie, en heel de samenleving zullen ontwrichten en afbreken.”

God is liefde

Zo laat God zien dat Hij liefde is. Want Hij waarschuwt ons van tevoren voor de valkuilen van het leven. Net zoals Hij dat al deed in het Paradijs, toen Hij Adam en Eva waarschuwde voor die ene gevaarlijke boom. Zo laat God zien dat Hij betrokken wil zijn bij ons wel en wee.

En zelfs als wij niet naar Hem willen luisteren blijft Zijn deur toch open, blijft Zijn uitnodiging van kracht. Iedereen, die dat wil, ongeacht zijn of haar omstandigheden, mag in Zijn troonzaal binnenkomen.

Het is onze eigen, vrije keuze om Gods uitnodiging aan te nemen of niet. Maar dit is zeker: God accepteert ons zoals we zijn: met lege handen en vuile voeten.

Het verhaal van de verloren zoon is een buitengewoon krachtig beeld van die grote liefde van God.

Maar deze liefdevolle bedoeling van God hebben wij te vaak uit het oog verloren.

En daarom mopperen we dat we “niets mogen”. We kijken niet naar al die bomen, waarvan we de vruchten wél mogen genieten, we kijken alleen naar die ene vrucht die ons verboden is...
En dan geven we God de schuld als wij te lijden krijgen onder de gevolgen van onze verkeerde keuzes, van onze verkeerde daden...

Het is de tragedie van de Kerk dat zij in haar geschiedenis deze waarheden onvoldoende heeft begrepen, niet heeft weten te communiceren met de mensen. Zelfs in het Credo, de algemene geloofsbelijdenis van de Kerk ontbreekt het grote getuigenis van de Apostel Johannes “God is liefde” (1 Joh.4:8).

Dominant in het denken en doen van de Kerk is maar al te vaak geweest de presentatie van God als een veeleisend, oordelend God. Met de dreiging van hel en vervloeking achter Zijn vermeend bevel om eerst zelf maar eens het nodige te doen aan deugdzaamheid en goede werken.

- Maar dat worden dan even zovele pogingen ter zelfrechtvaardiging en zelfverlossing.
- Dan zijn we het bijbels geloof van **bevrijding uit genade** kwijt.
- Dan is er op dat punt geen verschil meer tussen Christendom, Islam, Hindoeïsme, en talloze sekten...

Het ontvangen van een zegen of van Gods genade hangt niet af van hetgeen wij hebben gedaan voor God, maar wordt bepaald door wat God heeft gedaan voor ieder van ons.

Ons denken is zo geprogrammeerd door onze economische principes: voor wat hoort wat. Je moet werken om je brood te verdienen. Zo voeden we ook onze kinderen op: “Als je lief bent, krijg je een ijsje.”

Maar in Gods Koninkrijk gelden heel andere normen: die van liefde zónder voorwaarden vooraf. Die van de gaven van Zijn Geest. En als je daar “Ja” tegen zegt, dan gaan er toch een partij deuren open... eindeloos...

“Hebben” en “zijn”

Wij leven op aarde om die geweldige liefdevolle God te leren kennen. En om in de wereld getuigenis te geven van Zijn grootheid en heerlijkheid.

Zo leert Jezus ons bidden in Zijn gebed aan de Vader, wat wij zo vaak gedachteloos nazeggen: “Uw Naam worde geheiligd.”

Dat gebeurt door onze manier van leven, van omgaan met elkaar en met de schepping op de manier die we van Jezus hebben geleerd. Zo treden we in Zijn voetsporen.

Wij leven op aarde tot eer van God, opdat Zijn Naam zal worden gehoord en geheiligd.

De eerste taak van Christenen op aarde is dan ook niet om iedereen zo snel mogelijk te bewegen tot bekering. De naam van Jezus komt daarbij wel voor, maar al te vaak is het een bekering tot onze manieren. Zo zijn de Saksen onder Karel de Grote “bekeerd”: naast de doopvont met de priester stond de beul met zijn bijl. Kies dan maar wat je wilt...

Al te vaak is dat de belangrijkste doelstelling van Kerken en Gemeenten. Ze kijken met argusogen meer naar kwantiteit, het aantal van hun leden, dan naar de kwaliteit van hun geestelijke leven.

Maar Jezus is wars van alle mogelijke vormen van manipulatie en dwang, waar de geschiedenis van de Kerk helaas zo vol van is. Zijn prediking was altijd een eenvoudige uitnodiging: "Volg Mij."

Volg Mijn voetsporen.

Een goede preek kan mensen tot nadenken stemmen, en dat is goed en nodig. Maar vaak gaat er meer getuigenis uit van een mens, ook van een ongelovige mens, die voor korte of langere tijd een naaste liefdevol en belangeloos vergezelt op zijn of haar levensweg. Die trouw is in vriendschappen; behulpzaam voor burens, ongeacht wie of wat zij zijn. En ze kunnen tegenwoordig makkelijk bruin zijn, of islamiet: jouw opdracht blijft dezelfde.

Zuster Theresa uit Calcutta is daarvan een ieder aansprekend modern voorbeeld.

Het bijbels leven is immers geen "HEBBEN", maar het is een "ER ZIJN". Voor God en voor elkaar.

Omdat Gods naam is "IK BEN", en wij geroepen zijn om Hem te volgen. Hij wil "er zijn" voor jou en voor mij. Laten wij dan besluiten om er te zijn voor Hem. Opdat Hij kan komen tot Zijn bedoeling met ons leven.

Als de wereld dat soort voorbeelden ziet, zal zij "als vanzelf" gaan nadenken over de inspirerende kracht achter die trouw, achter dat liefdevol handelen. Zoals de romeinse samenleving in de eerste eeuwen van het Christendom tot nadenken werd gestemd door de moed van de martelaren.

- Door Zijn liefdevolle acceptatie van ieder van ons,
 - door onze ervaring van Zijn shalom,
- zal God iedereen naar Zich toe trekken.

En Zijn liefde voor ons kent geen voorwaarden vooraf. Acceptatie gaat bij God altijd vooraf aan ons aannemen van Christus, altijd vooraf aan ons berouw en vragen om vergeving. Niet andersom.

Jezus in Zijn tijd

Dat is het bijbels beeld van het Koninkrijk van God, dat Jezus kwam brengen.

- Zo gaat Jezus voorbij aan de nationalistische ijver van de **Zeloten**. Hij is geweldloos.
- Hij negeert **de leiders**, die borg staan voor de handhaving van de scheiding in de samenleving tussen de rijken en de armen, de machtigen en de machtelozen. Daarom gaat Jezus zo vaak uit eten met tollenaars en prostituees. Op die manier laat Hij zien wat de shalom van God werkelijk is: die begint met de ander allereerst te zien als medemens. Met jou NU te accepteren zoals je NU bent.
- Zijn Koninkrijk is ook anders dan de algemene verwachting van de **Essenen**. Niet omdat Jezus minder geeft dan eeuwenlang is beloofd, maar juist omdat Hij veel meer te bieden heeft.

Het Koninkrijk van God, zoals Jezus dat brengt, zet echt alles op z'n kop.

- Daar zullen de eersten (de heersers, de machtigen) de laatsten zijn, en de laatsten (de zondaren) zullen de eersten zijn.
- Kinderen zijn daar eerder binnen dan wetgeleerden.
- Daar leer je bidden voor je vijanden, voor hen die jou haten en vervolgen.
- Wat wijsheid is in de ogen van de wereld is dwaasheid voor God.
Maar zo te praten en te preken... dat past niet in het denken van de joodse leiders... Daarom moet Jezus de mond worden gesnoerd...

Bovendien hield Jezus de sabbat niet op de manier zoals de Farizeeën dat voorschreven.

- Het plukken van korenaren was "werk", en dat was op de sabbat verboden (Matheus 12:1-2). Maar de leerlingen van Jezus plukten en aten die aren zonder dat Hij hen iets in de weg legde.
- Ook waren de Farizeeën er tegen dat Jezus op de sabbat een mens genas (Matheus 12:9-14).

Zo trok Jezus juist die mensen aan, die door de religieuze leiders als "ongewenst", "onaanraakbaar", als "zondaren" werden bestempeld: tollenaars, prostituees, melaatsen, echtbrekers, Samaritanen, weduwen, eenzamen, ongewensten, enz.

Maar zo maakte Jezus zich bij die leiders totaal onmogelijk.

In de Brief aan de Hebréeën staat dat Jezus geen zonde heeft gedaan (Hebr. 4:15). Maar voor de leiders van het Joodse volk was Hij op en top een zondaar omdat Hij niet deed wat zij wilden. Vandaar hun verbazing over Zijn wonderen: "Hoe kan een zondig iemand zulke tekenen doen?" (Johannes 9:16)

Ze konden Hem op geen enkele manier vangen in hun valstrikken. Alleen al door Zijn omgang met de verworpenen der aarde was Hij in hun ogen onrein, schuldig en onaanvaardbaar.

Maar Jezus stigmatiseerde Zijn medemensen niet omdat ze arm, gebrekkig, ziek of zondig waren. Hij werd niet onrein door hen aan te raken, veeleer werden zij bemoedigd, opgericht en genezen vanwege hun contact met Hem. Gods goedheid en genade kwamen over hen ondanks hun ziekte, lek of gebrek.

Jezus haat de zonde, maar de zondáár heeft Hij lief. Dat liet Hij keer op keer zien.

Dat was de revolutie die Hij bracht.

Gods agenda

Jezus sprak vaak over bekering: "Ga op een andere manier leven, leef je leven zoals Ik dat doe! Jullie manier werkt niet, kies Mijn stijl van leven. Volg Mijn voetspoor."

Dat is wat Zijn toehoorders hoorden: een oproep tot een nieuwe, ongekende manier van leven, volgens een nieuwe agenda: Gods agenda.

Jezus toonde de mensen het goede leven zoals het zou kunnen zijn, in plaats van hen te veroordelen voor hetgeen ze wel of niet deden.

De kerkgeschiedenis staat bol van de verhalen van mensen, die keer op keer door de kerkelijke instituten werden gewezen op van alles en nog wat, dat ze zouden behoren te doen om voor hun groep acceptabel te zijn. “Zo zijn onze manieren, en wie zich daar niet aan houdt is een ketter...”

Waar de mensen naar uitkijken dat is te horen wat God wil dat ze zullen doen. Want daardoor wordt de wereld een betere plaats om in te leven.

Religie of relatie?

Jezus' oproep tot bekering was niet een oproep om vanaf nu een moreel en religieus zuiver leven te gaan leiden. Het was geen oproep om de Wet te gaan houden.

Dat eisten de Farizeeën van het volk: je moet de Wet houden. Daardoor werd hun geloven een religie, een systeem van wetten en bepalingen over wat je wel of niet moest doen om voor God acceptabel te kunnen zijn. Hun scherpe ogen hielden iedereen in de gaten om je te kunnen betrappen op fouten en overtredingen. Maar zo verloren ze uit het oog de liefde en de genade van God.

Het woord “godsdienst” refereert aan een tegenovergestelde stijl van leven: dienstbaar zijn aan God, dienstbaar aan de mensen. Niet jezelf vanuit egoïsme of eigen belang “los” maken van anderen, maar juist verbindingen leggen. “Je naasten liefhebben als jezelf.” Goed zijn voor jezelf én zorg hebben voor anderen. Niet het één óf het ander, maar het één én het ander. Het is Gods agenda plaatsen in het centrum van je leven en van je activiteiten. Het is: Jezus als Heer en Verlosser hoog houden.

Dat is het wat Jezus bedoelt met Zijn oproep tot bekering. Hij probeert voortdurend het goede in elke mens te vinden, en dat aspect uit te vergroten.

Want Hij begreep dat wij zijn geschapen naar Gods beeld en gelijkenis, hoe beschadigt we ook kunnen zijn in deze gebroken wereld.

Bekering, dat is op die nieuwe manier naar de ander leren kijken. Neem daarbij Jezus als voorbeeld, volg Zijn voetspoor: Hij is royaal, liefhebbend, vergevend, genadig, meelevend.

“Hou van God met heel je hart, met heel je ziel, met al je kracht... en hou van je naaste als van jezelf.” (Mattheus 22:37-39) Dat is de nieuwe manier van leven, dat is de revolutionaire omkering in een gewelddadige en egoïstische samenleving. Dat is bekering.

Dat heeft consequenties die nog veel verder gaan. Want dan moet je ook leren om te houden van je vijanden, je belagers en vervolgers...

Want zo is het karakter van onze Vader in de hemel.

Praktische geweldloosheid (Matheus 5:38-42)

Als Jezus in de Bergrede leert dat je zelfs je vijanden moet liefhebben, dan bedoelt Hij niet dat wij maar altijd en overal over ons moeten laten lopen.

Geen “deurmatgedrag”. Waar Jezus op uit is, dat is een actieve en creatieve manier om krachtig te reageren op agressie, zonder over te gaan op geweld. Want geweld is niet alleen in strijd met het karakter van God: het is ook een zeer onpraktische en krachteloze manier om een dispuut te beslechten. Jezus was niet gewelddadig, maar Hij verzette zich wel tegen misstanden. De voorbeelden, die Jezus hierover geeft, zijn in de geschiedenis van de Kerken vaak niet begrepen, of glad verkeerd uitgelegd.

- **“Als iemand je op de rechterwang slaat, keer hem dan ook je linkerwang toe.”**

Dat lijkt ons absoluut zinloos. Maar in Jezus’ tijd bestonden er regels hoe er eventueel geslagen mocht worden: met de rug van de rechterhand. Zo’n klap in het gezicht had niet zozeer de bedoeling om iemand te verwonden, maar om te vernederen. Zo sloeg een heer zijn slaaf, een romein een jood, een man zijn vrouw.

Als je nu het advies van Jezus bekijkt, dan merkt de agressor dat hij de linkerwang van de ander niet met de rug van zijn rechterhand kan slaan. En je linkerhand mocht je daarvoor niet gebruiken, want een streng cultureel gebonden regel verbood dat. De linkerhand was bedoeld voor het onreine werk. En de agressor mocht ook niet overgaan op stompen of slaan met de vlakke hand, want zo vchten alleen mannen van gelijke maatschappelijke status.

Het toekeren van de linkerwang was dus een duidelijk signaal aan de agressor: Let op: ik ben ook een mens, en ik laat me niet nog eens vernederen! Als je me nog eens wilt slaan, dan zul je dat op een andere manier moeten doen. Maar dan erken je in feite dat ik jouw gelijke ben. Zo draai je als slachtoffer de rollen om, neem je de controle over, en ben jij in het voordeel zonder geweld met geweld te beantwoorden. De agressor kan in zijn woede wel overgaan tot het laten toedienen van zweepslagen, maar het slachtoffer had dan toch zijn punt duidelijk gemaakt.

- **“Als iemand een proces tegen je voert, en je bovenkleed opeist, geef hem dan ook je onderkleed.”**

Het merendeel van de bevolking van Palestina kon worden gerekend tot de minder draagkrachtigen. Deze mensen hadden twee kledingstukken: een bovenkleed en een onderkleed.

Als iemand een schuld niet kon terugbetalen, moest hij zijn bovenkleed afstaan aan de schuldeiser. Hij stond dan letterlijk in zijn hemd. Maar elke avond moest de schuldeiser dat bovenkleed teruggeven, want dat diende de arme ook als deken tegen de nachtelijke kou (Deuteronomium 24: 10-13).

De schuldenaar, die het advies van Jezus zou opvolgen, zou daardoor in het openbaar in z’n blootje staan. En op dat punt golden bij de Joden in die tijd nog veel strengere wetten! Dat gold niet alleen als een schande voor de bloterik, maar ook voor degene die hem in die staat had gebracht. En dan staat de veeleisende schuldeiser voor schut, en zijn de rollen in feite omgekeerd.

- **“Als iemand je dwingt om een mijl met hem mee te gaan, loop er dan twee met hem mee.”**

Romeinse soldaten hadden het recht om burgers op straat te dwingen hun bepakking te dragen. Ook dat was een manier van de bezetter om het volk te onderdrukken en te vernederen, en wie dat overkwam had geen keus. Maar recht dat gold voor de afstand van één mijl, dat was een romeinse wet.

Als Jezus dan adviseert om nog een mijl voor lastdier te spelen, dan was de betreffende soldaat in overtreding. Die kon dan van zijn meerdere een disciplinaire bestraffing verwachten, en romeinse straffen waren niet mals. In plaats van het preken van een gewelddadige revolutie tegen de Romeinen adviseert Jezus een soort van creatieve shocktherapie, die de bezetter in de problemen zou brengen. Door iets totaal onverwachts te doen worden de rollen omgekeerd, en de vernederde drager krijgt door zijn ruimhartige medewerking zijn waardigheid terug.

De soldaat zou de tweedemijloper bijkans moeten smeken hem zijn bepakking terug te geven, om niet zelf in de problemen te komen.

En zo kunnen er talloze manieren zijn waarin een overheerser door een slachtoffer in een onmogelijke positie wordt gebracht. Waardoor hem duidelijk wordt gemaakt dat hij zijn gedrag baseert op een verkeerd gevoel van superioriteit.

Goede voorbeeld daarvan in de moderne tijd zijn

- de strijd van Gandhi tegen de engelse bezetting van India,
- die van de zwarten in de VS om gelijke rechten (Rosa Parks, Martin Luther King),
- en de strijd tegen Apartheid in Zuid-Afrika (Nelson Mandela).

Het zijn allemaal voorbeelden van wat Jezus bedoelde met Zijn oproep tot bekering, tot omkering.

En het is aan ons om te bezien hoe wij die houding kunnen toepassen in ons eigen leven, in onze relaties, t/m de oorlog tegen het terrorisme. "Want het Koninkrijk van God, waar alles omgekeerd is, is nu gekomen!"

Wat verwacht u van God?

Over een week is het Pinksteren. Vandaag wachten we, met de Apostelen, op de komst van de Heilige Geest.

En wij mogen onszelf de vraag stellen: Wat verwachten wij zelf? Waar wacht ik op?

- Is Jezus, is de Heilige Geest, welkom in mijn leven?
- Of laat ik Hem alleen maar toe tot de voordeur van mijn hart?
- Wil ik alleen een kleine zegen, die mijn leven verder niet zal verstoren?
- Of open ik mijn handen en mijn hart om ALLES te ontvangen, wat de Heilige Geest mij aan gaven wil geven?

Jezus heeft ons niet voor niets de Geest beloofd, en gegeven. Hij wist wel dat wij, met onze slappe handen en knikkende knieën, niet bij machte zijn om in Zijn voetspoor te volgen.

Maar het is nu aan ons om te bepalen, in welke mate wij de Geest van God willen toelaten in ons leven.

En daarin zijn wij, hollanders, veel te “zunig”.
 Ga op een zondagmorgen eens bij de verschillende kerken kijken, en let op de gezichten van de mensen. Na de dienst staan die vaak nog net zo strak als toen ze binnen gingen... Terwijl daar, vooraan, de Geest van God klaar staat, Zijn armen vol cadeaux en gaven...
 Maar de mensen zijn niet gekomen om ze op te halen...
 En toen de kerk al lang weer leeg en donker was, stond Hij daar nog steeds, met armen vol genade en genezing, die niemand was komen opvragen...

Hier is een tekst die het onderstrepen waard is.

Dit is Gods meer dan royale belofte voor jou:

2 Corinte 9:8 “God is bij machte **ALLE** genade in u **OVERVLOEDIG** te schenken. Opdat u, in **ALLE** opzichten, te **ALLEN** tijde, van **ALLES** genoegzaam voorzien, in **ALLE** goed werk **OVERVLOEDIG** mag zijn.”

Als u dat allemaal wilt ontvangen, vraag God dan om te voorzien.

Neem Zijn gaven dan aan. Dat heb je allemaal nodig om in Zijn voetspoor te kunnen gaan.

Zonder God hebben we niets en zijn we nergens.

Voor Zijn troon staan we met lege handen en vuile voeten. Maar Jezus wil ons schoon wassen, Hij vergeeft onze fouten, Hij vult ons met Zijn liefde en genade. Het is Zijn grootste genoegen om voor jou te doen wat je vraagt in gebed.

- Als u kleine dingen aan God vraagt, dan geeft Hij je kleine dingen;
- Maar als je je realiseert dat je te maken hebt met de Schepper van het heelal,
 hoe groot en machtig God is, die de sterren op hun plaats heeft gezet;
 als je je realiseert dat je van God grote daden mag verwachten,
 vraag Hem dan gerust grote dingen in je gebed. Vertrouw Hem!

Dan zal Hij je grote dingen geven.

De taak van de Kerk

Jezus van Nazareth was een veel groter uitdaging in Zijn eigen tijd dan de Kerk heeft durven geloven, laat staan preken.

Is nu de tijd gekomen om de Blijde Boodschap opnieuw te lezen? Niet naar de letter, maar naar de Geest van Zijn woord?

Om er opnieuw samen over na te denken? Maar nu met een visie die de ware Jezus van Nazareth vrij zet van kerkelijke instituten en religieuze tradities...!

Het is de taak van de Kerk die mensen te vinden en te begeleiden die zich in de richting van Jezus willen bewegen. Om hen aan te moedigen, hen met Gods Geest aan te vuren. Opdat anderen daardoor “jaloers” worden, ook aangetrokken worden, en ook de richting van hun leven wijzigen om dichterbij die Jezus te komen.

We hebben allemaal een verleden. En wat daar nog vanuit die tijd aan ons zit vastgebakken en is aangekoekt, is alleen maar met de grootste moeite los te maken.

Daarom is het (denk ik) zo belangrijk om dat ene, eenvoudige getuigenis, voor ogen te houden:

“Jezus Christus is Mijn Heer en Verlosser.”

- Wie Hem centraal stelt in persoonlijk leven, en in het hart van de Kerk,
- wie dat weet vast te houden in alle omstandigheden, leert steeds beter anderen (ook andersdenkenden, ook andere manieren) te zien door Zijn ogen. Jezus kijkt niet naar onze buitenkant, niet naar onze manieren, maar naar de instelling van ons hart.

Wie dat snapt, zal steeds milder worden. Die mens zal er grote vreugde in vinden om met anderen ongedwongen een stukje van hun levensreis samen op te trekken. Om iets te laten zien, door te geven, van de liefde van God. Waardoor die ander, én jijzelf, dichter bij God komen.

En dat maakt een wereld van verschil!

Dat kan de kerkgeschiedenis in de 21ste eeuw een nieuwe, ongekend opbouwende wending geven.

Laten we bidden

Heer Jezus, wij komen vanmorgen bij U, om U te zeggen dat wij graag in Uw voetsporen verder willen. Ik vraag daarom Uw Heilige Geest om te komen over ieder hier aanwezig. Om te doen wat nodig is. Niet omdat we dat hebben verdiend, maar omdat we dat nodig hebben.

Zegen zo Uw Kerk in al zijn vormen in deze stad, en in dit land.

Amen.